

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/14/2019
Identifikačné číslo spisu: 6117010416
Dátum vydania rozhodnutia: 14.03.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Hatala
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:6117010416.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvinenej F. I. pre zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 2 Tr. zák. a iné, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 14. marca 2019 v Bratislave dovolanie obvinenej F. I. proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 6. septembra 2018, sp. zn. 3To/18/2018, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvinenej F. I. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica z 30. októbra 2017, sp. zn. 1T/42/2017, bola obvinená F. I. uznaná za vinnú zo spáchania zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 2 Tr. zák. a prečinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1 Tr. zák. na skutkovom základe, že

od 11.01.2007 do 17.03.2011 v rodinnom dome vo Q.. XXX bez povolenia držala strelivo 47 ks nábojov zn. Browning 9 mm a strelnú zbraň ČZ 83, výrobné číslo 160184, ktorá bola zaistená dňa 17.03.2011 pri vykonávaní domovej prehliadky na adrese Q. XXX.

Okresný súd uložil obvinenej F. I. podľa § 294 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2, 3, 8 Tr. zák., § 36 písm. j) Tr. zák., § 39 ods. 1, 3 písm. e) Tr. zák., § 41 ods. 1 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 2 (dvoch) rokov. Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. súd obvinenej výkon trestu podmienčne odložil a podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. určil obvinenej skúšobnú dobu v trvaní 3 (tri) roky. Zároveň podľa § 60 ods. 1 písm. a) Tr. zák. uložil obvinenej trest prepadnutia veci a to 47 ks nábojov zn. Browning 9 mm a strelnej zbrane ČZ 83, výrobné číslo 160184.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podala obvinená odvolanie, ktoré Krajský súd v Banskej Bystrici preskúmal a následne, dňa 6. septembra 2018, sp. zn. 3To/18/2018, podľa § 319 Tr. por., ako nedôvodné zamietol.

Okresný súd Banská Bystrica dňa 27. februára 2019 predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dovolanie obvinenej F. I., ktoré podala prostredníctvom obhaju Mgr. Dávida Štefanku. Dovolanie bolo podané na súde prvého stupňa 2. novembra 2018 z dôvodov § 371 ods. 1 písm. c), d) a i) Tr. por.

V odôvodnení svojho dovolania uviedla, že v posudzovanej veci krajský súd porušil jej právo na obhajobu, pretože vykonal verejné zasadnutie v jej neprítomnosti a v neprítomnosti jej obhajkyne. Dňa 4. septembra 2018 písomne prostredníctvom emailu zaslala na súd žiadosť o odročenie verejného zasadnutia a ospravedlnenie jej neprítomnosti z dôvodu zlého zdravotného stavu. Dňa 5. septembra 2018 súdu doručila aj originál predmetnej žiadosti spolu s lekárskou správou z predošlého dňa. Rovnako jej obhajkyňa JUDr. Júlia Věstenická doručila súdu žiadosť o odročenie verejného zasadnutia a ospravedlnenie neúčasti. Podľa nej krajský súd nie je oprávnený hodnotiť obsahy a závery lekárskejších správ v zmysle ako sa uvádza na strane 5 uznesenia, že z predloženej lekárskej správy vôbec nevyplýva, že by obžalovaná nebola schopná bez ohrozenia života a zhoršenia sa zdravotného stavu zúčastniť sa úkonu, na ktorý bola predvolaná. V predmetnej lekárskej správe je pritom výslovne uvedené, že nie je vhodná účasť na pojednávaní. Obvinená namietala, že krajský súd vykonal dňa 6. septembra 2018 verejné zasadnutie v jej neprítomnosti i v neprítomnosti jej obhajkyne, hoci na takéto postupy neboli splnené zákonné podmienky. Uvedenými skutočnosťami, podľa názoru dovolateľky, boli naplnené dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. d) Tr. por.

V ďalšej časti odôvodnenia dovolania obvinená nesúhlasila s právnym názorom súdov, že predmetné streľivo a zbraň mala v nelegálnej držbe, nakoľko predmetná zbraň bola riadne evidovaná a polícia mala vedomosť o tom, že ju obvinená vlastní ako aj o tom, že jej vypršala platnosť zbrojného preukazu. Uviedla, že skutková podstata tohto trestného činu dopadá len na prípady, ak polícia nemá vedomosť o tom, že nejaká osoba má vo svojej držbe zbraň a také zbraň ani nie je v policajnej evidencii. Vzhľadom na jej pracovnú zaneprázdnenosť úplne pozabudla požiadať o predĺženie platnosti zbrojného preukazu. Táto jej nečinnosť má podľa nej výrazné znaky nedbanlivosti a preto ani po subjektívnej stránke nebola naplnená skutková podstata posudzovaného zločinu a zistený skutok bol súdmi nesprávne právne posúdený ako trestný čin. Zdôraznila, že po dátume 11.01.2007 nebola nikdy upozornená a vyzvaná orgánom polície na predĺženie platnosti zbrojného preukazu alebo na odovzdanie zbrane.

Z uvedených dôvodov obvinená navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici i rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica zrušil a vec vrátil tomuto súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

K dovolaniu sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Banská Bystrica, podľa ktorého krajský súd ospravedlnenie obvinenej správne neakceptoval a vykonal verejné zasadnutie v jej neprítomnosti. Ani dôvody súvisiace s nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku podľa neho nie sú dané. O tom, že zbrojný prekaz bol vydaný len na určité obdobie, obvinená musela vedieť a nešlo u nej o nedbanlivostné konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolacích (§ 377 Tr. por.) pri predbežnom prieskume zistil, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, 3 Tr. por.). Dovolanie podal obvinený v súlade s ustanovením § 373 ods. 1 Tr. por. prostredníctvom obhaju. Zároveň však zistil, že dovolanie obvinenej je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky opakovane pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších (mimoriadnych) procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por. Úlohou dovolacieho súdu je následne posúdiť, či námietky dovolateľov obsahovo naplňajú niektorý z nimi uplatnených dovolacích dôvodov.

Nakoľko dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená, predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podať dovolanie, vrátane dovolacích dôvodov, sú preto striktné obmedzené, aby sa širokým uplatňovaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštitúcia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie. Dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. a) až g) Tr. por. nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti (§ 371 ods. 4 veta prvá Tr. por.). Dovolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

Obvinená ako prvý dovolací dôvod uplatnila ustanovenie § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle citovaného dovolacieho dôvodu chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Z dikcie citovaného ustanovenia je totiž jednoznačne zrejmé, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilým dovolacím dôvodom. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky potom o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä v prípade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Právo na obhajobu každého, proti komu sa vedie trestné konanie, je v Trestnom poriadku upravené v § 2 ods. 9 Tr. por. Dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. je však iba zásadné porušenie práva na obhajobu. Takým zásadným porušením by bolo najmä porušenie práva na obhajobu tým, že obvinený nemal obhajcu, aj keď ho podľa zákona mal mať, pričom táto skutočnosť je dôvodom dovolania bez ohľadu na to, z akého dôvodu mal obvinený obhajcu mať v zmysle § 37 a § 38 Tr. por. Dôležité sú preto i konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne ako aj vo vzájomných súvislostiach.

V posudzovanej veci bolo vznesené obvinenie uznesením vyšetrovateľa odboru Západ úradu boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru z 23. marca 2011 č. ČVS: PPZ-327/BOK-ZA-2010 podľa § 206 ods. 1 Tr. por. pre zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., ktoré uznesenie obvinená prevzala 4. apríla 2011. Z predloženého spisového materiálu dovolací súd zistil, že obvinená mala od začiatku trestného stíhania zvoleného obhajcu JUDr. Jána Foltána (č.l. 83), ktorý obvinenú zastupoval počas prípravného konania. Ďalej v prípravnom konaní, v konaní pred súdom prvého stupňa a následne aj v odvolacom a dovolacom konaní obvinená postupne vypovedala plnú moc a splnomocňovala viacero obhajcov (č.l. 76, 83, 92, 96, 103a, 333, 332, 348, 420, 429, 432, 552), pričom mali možnosť navrhovať dôkazy, klásť svedkom otázky a vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom. V tomto smere dovolací súd nezistil žiadne zásadné porušenie práva na obhajobu, a preto argumentáciu obvinenej vo vzťahu k tomu dovolaciemu dôvodu nemohol akceptovať, pretože nie sú spôsobilé naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Obvinená ako ďalší dovolací dôvod uviedla ustanovenie § 371 ods. 1 písm. d) Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

V rámci tohto dovolacieho dôvodu taktiež namietala porušenie jej práva na obhajobu, nakoľko verejné

zasadnutie o jej odvolaní bolo vykonané v jej neprítomnosti, hoci neboli splnené podmienky. Uviedla, že verejné zasadnutie sa konalo v jej neprítomnosti napriek tomu, že sa riadne a včas ospravedlnila rovnako ako jej obhajkyňa. V tejto súvislosti dovolací súd pripomína, že ide o dôvod, ktorý je v pomere špeciality vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Trestný poriadok vo svojich ustanoveniach (v súlade s medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky, Listinou ľudských práv a slobôd a judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva) konkretizuje právo obvineného na obhajobu, medzi ktoré nepochybne patrí aj umožnenie jeho osobnej účasti a obhajoby pred súdom.

Na druhej strane Trestný poriadok konkretizuje aj povinnosť orgánov činných v trestnom konaní tak, aby trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia potrestaní (§ 1 ods. 1), pričom sú povinné prejednávať veci čo najrýchlejšie (§ 2 ods. 4 Tr. por.).

Uvedené práva i povinnosti sú takto navzájom súvzťažné a porušenie jedného práva spôsobuje automaticky porušenie práva iného, z čoho logicky vyplýva záver, že obe práva (a zároveň povinnosti) subjektov trestného konania majú svoj zmysel iba vtedy, keď sú vo vzájomnej rovnováhe, t.j. v prípade obvineného len vtedy, ak jeho úmysel zúčastniť sa verejného zasadnutia a osobne pred odvolacím súdom realizovať svoje obhajovacie práva je myslené vážne a nie je len v deklaratórnej polohe.

Pokiaľ je však na základe evidentných, získaných skutočností dostatočne preukázané, že obvinený koná tak, aby vedome využíval právo dané mu inak zákonom v jeho prospech na marenie úkonov trestného konania a zasahuje tak rušivo do práva iného subjektu trestného konania, bolo by zrejme proti zmyslu zákona a elementárnej spravodlivosti, aby v takomto konaní mohol pokračovať zneužívajúc tak svoje právo, na marenie trestného konania a jeho predlžovanie, čím spôsobuje ujmu na právach iných subjektov zúčastnených na trestnom konaní a napokon aj sebe samému.

V posudzovanej veci bolo na krajskom súde vytýčených celkovo päť termínov verejného zasadnutia, na ktoré sa obvinená nedostavila a opakovane ospravedlňovala svoju neúčast'. Súčasťou predvolania na termín verejného zasadnutia určený na 6. septembra 2018, ktoré obvinená prevzala 3. augusta 2018, bolo aj podrobné poučenie o tom, ako má obvinená postupovať v prípade, ak bude ospravedlňovať svoju neúčast' zo zdravotných dôvodov. Podľa § 3 ods. 1 Tr. por. bola obvinená v prípade ochorenia vyzvaná, aby v prípade návštevy ošetrojúceho lekára, dôsledkom ktorej by mohlo byť vystavenie dočasnej práceneschopnosti, ktorá by sa vzťahovala na deň nariadeného verejného zasadnutia, predložila ošetrojúcemu lekárovi prílohu č. 1 tohto predvolania. Príloha obsahuje výzvu pre ošetrojúceho lekára podľa § 3 ods. 1 Tr. por. s tým, aby sa vyjadril, či ním zistené ochorenie je takého charakteru, že bráni účasti obvinenej na verejnom zasadnutí; či ním zistené ochorenie je možné liečiť aj v rámci pobytu v štandardnom nemocničnom zariadení Slovenskej republiky, ktoré prípadne súd môže nariadiť po vykonanom dokazovaní; ďalej má uviesť konkrétny časový údaj vzťahujúci sa na presné určenie dĺžky dočasnej práceneschopnosti a diagnózy ochorenia u ošetrovanej osoby za posledných 24 mesiacov výpisom zo zdravotnej dokumentácie (§ 24 zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti) a uviesť zdravotnú poisťovňu, ktorej bol zaslaný príslušný diel potvrdenia o dočasnej práceneschopnosti u ošetrovanej osoby za posledných 24 mesiacov. Súčasne bola obvinená upovedomená aj o možnosti konania verejného zasadnutia v jej neprítomnosti (§ 293 ods. 5 Tr. por.). Namiesto toho obvinená 4. septembra 2018 zaslala súdu žiadosť o odročenie pojednávania a ospravedlnenie neúčasti zo zdravotných dôvodov. K žiadosti priložila lekársku správu zo 4. septembra 2018 z neurologickej ambulancie MUDr. Beáty Foltányovej, kde je uvedené, že nie je vhodná účasť na pojednávaní 6. septembra 2018, avšak bez bližšieho posúdenia schopnosti obvinenej bez ohrozenia života a zhoršenia zdravotného stavu zúčastniť sa na verejnom zasadnutí. Obvinená teda ani nepredložila súdom doručené tlačivo vyplnené lekárom, ktoré prevzala spolu s upovedomením o termíne verejného zasadnutia. Obhajkyňa obvinenej taktiež 5. septembra 2018 požiadala o odročenie termínu a ospravedlnila svoju neúčast'. Navyše možno poznamenať, že v predmetnej trestnej veci nejde o prípad povinnej obhajoby. Za takého stavu treba považovať za plne odôvodnené rozhodnutie súdu vykonať verejné zasadnutie v jej neprítomnosti. Otázke vykonania verejného zasadnutia v neprítomnosti obvinenej venoval odvolací súd náležitú pozornosť, čo

napokon vyplýva aj z odôvodnenia jeho rozhodnutia.

Podľa názoru dovolacieho súdu vykonanie verejného zasadnutia pred odvolacím súdom bez prítomnosti obvinenej, ku ktorému došlo po vyhlásení príslušného uznesenia odvolacím súdom, nebola za vyššie uvedených okolností zásahom do práva obvinenej na prerokovanie veci v jej prítomnosti, aby tak bol naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. d) Tr. por. Postup odvolacieho súdu bol v danom prípade plne akceptovateľný, pretože k nemu došlo až potom, čo sa obvinená na verejné zasadnutie, hoci bola o ňom riadne a včas vyrozumená, nedostavila a jej účasti nebránili závažné prekážky, ktoré by nebola sama schopná predvídať a ktoré nezavinila. Z celého jej konania v predmetnej veci možno vyvodit' záver, že sa odmietala zúčastniť verejného zasadnutia, ako to napokon konštatoval aj odvolací súd v dôvodoch napadnutého rozhodnutia.

Obvinená ako ďalší dovolací dôvod uplatnila dovolací dôvod uvedený v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V zmysle tohto dovolacieho dôvodu obvinená namietala, že rozhodnutie oboch súdov je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, keďže je zrejmé, že predmetná zbraň bola riadne evidovaná a polícia mala vedomosť o tom, že ju obvinená vlastní, ako aj o tom, že jej vypršala platnosť zbrojného preukazu. Spochybňovala zistený skutkový stav veci, ako aj nepreukázanie subjektívnej stránky. Vzhľadom k námietkam obvinenej dovolací súd pokladá za potrebné poukázať na stanovisko Tpj 39/2010, podľa ktorého dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa. Tento dovolací dôvod preto nemôže naplňať ani poukaz na to, že nebola v konaní preukázaná vykonaným dokazovaním subjektívna stránka trestného činu. Táto totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkované, t.j. tak ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia. Predmetom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. potom môže byť už len nesprávne právne posúdenie takto ustáleného skutku v skutkovej vete rozhodnutia ustálenej súdmi prvého a druhého stupňa, ale nikdy samotné skutkové zistenia, ktoré sú jej obsahom a ktoré nie je možné akokoľvek doplňať a meniť.

Pokiaľ ide o právnu kvalifikáciu konania obvinenej ako zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., táto zodpovedá priebehu skutkového deja uvedeného v rozsudku okresného súdu, ako aj v napadnutom uznesení po objektívnej i subjektívnej stránke. V tomto smere námietky obvinenej nie sú opodstatnené. Obvinená už v minulosti požiadala o predĺženie platnosti zbrojného preukazu, preto musela vedieť o povinnosti podať žiadosť o vydanie nového zbrojného preukazu, ktorá sa podáva najneskôr 30 dní pred skončením jeho platnosti, prípadne neplatný preukaz spolu s preukazom zbrane vrátiť a to do 7 dní od zániku jeho platnosti.

V posudzovanej veci, ako z vyššie uvedeného vyplýva, neboli splnené zákonné podmienky dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. d), písm. i) Tr. por., preto Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí dovolanie obvinenej F. I. podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.